

การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Evaluation of the revised Master of Arts Program in Thai and Applied Thai (2019 A.D.)
offered by Faculty of Liberal Arts at Prince of Songkla University

กิตติปัทม์ แสงงาม

Kittipat Sangngam

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Songkhla 90110, Thailand

Corresponding author, e-mail: kittipat.libartspsu@gmail.com

(Received: Sep 8, 2022; Revised: Nov 7, 2022; Accepted: Nov 24, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและนำเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้แนวคิดการประเมิน CIPP โมเดล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมี 2) แนวทางการปรับปรุง คือ ด้านบริบท ปรัชญาและวัตถุประสงค์ ควรเพิ่มบริบทการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนแบบชุดรายวิชา ควรคงจำนวนรายวิชาตามโครงสร้าง แผน ก2 หมวดรายวิชาบังคับ แต่ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ควรเพิ่มผลงานวิจัยและประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติของคณาจารย์ เพิ่มหนังสือตำราด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย ด้านกระบวนการ ควรเพิ่มการสื่อสารแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ และหาวิธีการสอนใหม่ ๆ และด้านผลผลิต ควรนำคุณลักษณะที่โดดเด่นของมหาบัณฑิตไปกำหนดเป็นคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร ผลการวิจัยนี้สามารถเป็นแนวทางให้แก่หลักสูตรด้านภาษาไทยอื่น ๆ ที่คล้ายกันในการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานตนเองต่อไป

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ CIPP โมเดล
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

Abstract

The purpose of this research were to assess the Master of Arts program in Thai and Applied Thai (2019 A.D.) offered by the Faculty of Liberal Arts at Prince of Songkla University, using the CIPP model, and to provide practical guidelines for program revision. Data were conducted and analyzed using descriptive statistics, including average and standard deviation. It was revealed that: 1) the overall program assessment results were at the most appropriate level; context (C), input (I), process (P) and product (P) were appropriate at the highest. Regarding 2) context (C), i.e., the guidelines for curriculum improvement, teaching Thai to foreigners should be incorporated into the curriculum philosophy and objectives while the number of courses following the structure of Plan A2 should be maintained for compulsory courses. Additionally, the program should add content on teaching Thai to foreigners, teaching Thai in the 21st century, innovation, and the southern Thai language. As for input (I), lecturers should increase their research results and experience in teaching Thai to foreigners and more resources such as textbooks on Thai linguistics should be provided. Regarding process (P), they should also increase the communication of administrative practices as well as plans for learning support activities, and find innovative teaching

methods. Concerning product (P), the program should formulate graduate attributes and PLOs based on the distinctive characteristics of its graduates. These findings can serve as guidelines for similar programs to apply and systematically develop curricular suitable for their own organizational context.

Keywords: Program evaluation, Master of Arts, Thai and applied Thai, CIPP model, Higher education

บทนำ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เปิดสอนและรับนักศึกษามาแล้วเป็นเวลา 4 ปี มุ่งเน้นการผลิตมหาบัณฑิตให้มีความรู้ในศาสตร์และศิลป์ทางภาษา ส่งเสริมให้มีความรู้ทั้งในด้านวรรณคดีไทย ภาษาศาสตร์ภาษาไทย และคติชนวิทยาเป็นสำคัญ มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามรอบปรับปรุงทุก 5 ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามการควบคุมมาตรฐานสถาบันการศึกษาสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย รวมทั้งสามารถตอบสนองการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดประเทศไทย 4.0 ด้วยการพัฒนาความรู้และนวัตกรรมให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะการพัฒนาคนและสถาบันความรู้ให้เป็นแหล่งปัญญาแก่สังคม ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ตอบโจทย์ท้าทายของสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและส่งเสริมการพัฒนาเชิงพื้นที่ หลักสูตรซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยจึงต้องดำเนินการตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถตอบโจทย์ความท้าทายดังกล่าวได้ การจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ของมหาวิทยาลัยจึงกำหนดกลไกการทำงานเชิงรุกที่เน้นตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน และการแก้ปัญหาประเทศผ่านงานวิจัย ตลอดจนการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน โดยสำนักการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทาง Outcome-Based Education (Education and Innovative Learning Academy, 2019) เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน มีความทันสมัย หลากหลายและยืดหยุ่นนำไปสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืนและการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Prince of Songkhla University, 2017)

จากสถานการณ์ข้างต้นเห็นได้ว่า การปรับปรุงหลักสูตรถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะตอบสนองนโยบายของมหาวิทยาลัยและการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และจะเป็นตัวกำหนดองค์ประกอบหลายด้านในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตลอดหลักสูตร เช่น คุณสมบัตินักศึกษาและความเชี่ยวชาญของผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน จำนวนและเนื้อหารายวิชา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการวิจัย เพื่อให้นักศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หลักสูตรที่ดีจึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ โดยอาศัยการประเมินสภาพข้อมูลอย่างเป็นระบบและรอบด้าน มีการวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หลักสูตรทันกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป (Patphol, 2019; Chantarottron & Yatiakaravong, 2022)

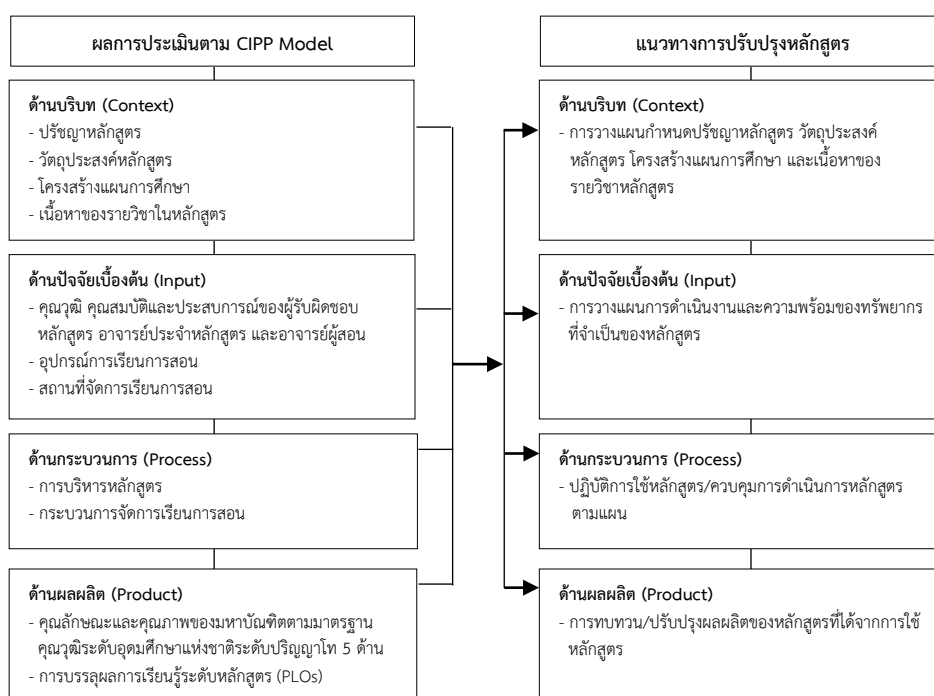
รูปแบบการประเมิน CIPP โมเดลของสตัฟเฟิลบีม เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ได้รับการนิยมนำมาใช้แพร่หลายและมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาหลักสูตร โดยประเมินสภาพแวดล้อมของหลักสูตรในองค์ประกอบหลักด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองเป้าหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) เป็นการประเมินทรัพยากรจำเป็นต่าง ๆ ที่ทำให้สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด ประกอบด้วย คุณลักษณะ/คุณวุฒิ/คุณสมบัติ/ประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน สิ่งสนับสนุนการจัดการศึกษา หนังสือตำรา และสถานที่ ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกระบวนการและตรวจสอบการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ประกอบด้วย การบริหาร การจัดการเรียนการสอน การกำกับติดตาม การวัดและการประเมินผล และด้านผลผลิต (Product) เป็นการวัดและติดตามผลผลิตของหลักสูตรทั้งระหว่างดำเนินการและเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการ เพื่อให้แน่ใจว่าผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบสนองได้ถูกต้องตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน (Stufflebeam & Coryn, 2014) ซึ่ง Kanjanawasee (2015) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินนี้จะทำให้ได้ชุดข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างเป็นระบบ รอบด้าน และลุ่มลึก รวมถึงสามารถสะท้อนผลผลิตหลักสูตร การนำไปใช้ปฏิบัติงานภายหลังสำเร็จการศึกษา รวมทั้งนำผลการศึกษาไปพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม

ตรงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ดำเนินงานมาแล้วเป็นระยะเวลา 3 ปีการศึกษา ซึ่งตามแผนปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย หลักสูตรนี้ต้องได้รับการปรับปรุงตามแนวทาง OBE ให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2566 หากดำเนินการไม่ทันตามกรอบเวลาจะส่งผลกระทบต่อหลักสูตรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และไม่สามารถเปิดรับนักศึกษาได้ ทำให้คณะชาดงประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการด้านอัตรากำลังและด้านวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งระหว่างปีการศึกษา 2562-2564 หลักสูตรประสบปัญหามียอดรับนักศึกษาค่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่องและยังไม่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการประเมินหลักสูตรดังกล่าวโดยเลือกประยุกต์ใช้การประเมิน CIPP โมเดล เพื่อใช้เป็นชุดข้อมูลประกอบการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรตามแนวทาง OBE เพิ่มโอกาสการรับผู้เรียนที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอื่น ๆ ให้มีคุณภาพต่อไป

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย โดยประยุกต์ใช้การประเมิน CIPP โมเดล ให้เหมาะสมกับการประเมินหลักสูตร ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยประยุกต์ใช้ CIPP โมเดล
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในขั้นตอนที่ 1 ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างจากการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินตาม CIPP โมเดล 4 ด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลการประเมินหลักสูตรครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 และขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1-2 โดยผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลการประเมินหลักสูตรตามการประเมิน CIPP โมเดล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จำนวน 12 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นจำนวนศิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบันที่มีในหลักสูตรนี้

กลุ่มที่ 1 ศิษย์เก่า จำนวน 4 คน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2562-2564

กลุ่มที่ 2 นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 8 คน ผู้ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562-2564

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้ 1) ทบทวนวรรณกรรม 2) ร่างแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรตามการประเมิน CIPP โมเดล และปรับปรุงเพิ่มเติมจากผลวิจัยของ (Chintapanyakun *et al.*, 2017) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับบริบทของหลักสูตร และกำหนดแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับความเหมาะสมตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1970) ซึ่งกำหนดระดับความเหมาะสมไว้ 5 ระดับ โดยมากที่สุด คือ 5 และน้อยที่สุด คือ 1 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ด้านบริบท (Context) ประเมินปรัชญาหลักสูตร (4 ข้อ) วัตถุประสงค์หลักสูตร (4 ข้อ) โครงสร้างของหลักสูตร (2 ข้อ) และเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรทุกรายวิชา (6 ข้อ) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ประเมินคุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน (6 ข้อ) อุปกรณ์การเรียนการสอน (4 ข้อ) และสถานที่จัดการเรียนการสอน (3 ข้อ) ด้านกระบวนการ (Process) ประเมินการบริหารหลักสูตร (6 ข้อ) และกระบวนการจัดการเรียนการสอน (10 ข้อ) ด้านผลผลิต (Product) ประเมินตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาโท 5 ด้าน (16 ข้อ) และการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร (PLOs) (6 ข้อ)

การหาคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารงานด้านบัณฑิตศึกษาระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้วยการทดลองใช้กับนักศึกษาและศิษย์เก่าในหลักสูตรระดับปริญญาโทสาขาวิชาอื่น จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค โดยใช้เกณฑ์มากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 (Cortina, 1993) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.98 เมื่อพิจารณารายด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เท่ากับ 0.97 0.91 0.92 และ 0.96 ตามลำดับ ถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

1.3 การเก็บข้อมูลการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 โดยติดต่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารหลักสูตรและนักศึกษา มีการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยในการตอบแบบสอบถามตามขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากประชากร โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด 1.50-2.49 คะแนน หมายถึง น้อย 2.50-3.49 คะแนน หมายถึง ปานกลาง 3.50-4.49 คะแนน หมายถึง มาก และ 4.50-5.00 คะแนน หมายถึง มากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มีการนำเสนอในรูปแบบตารางและคำบรรยาย

2. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับสภาพการณ์และบริบทของหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม จำนวน 20 คน

กลุ่มที่ 1 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน จำนวน 6 คน เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารหลักสูตร การจัดการศึกษา และการกำกับดูแลวิทยานิพนธ์ ในช่วงปีการศึกษา 2562-2564

กลุ่มที่ 2 ศิษย์เก่า จำนวน 4 คน ซึ่งสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2562-2564

กลุ่มที่ 3 นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 8 คน ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2562-2564

กลุ่มที่ 4 ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของศิษย์เก่า

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้ 1) ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างข้อคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย 3) นำเครื่องมือการวิจัยส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัย 3) ทดลองใช้กับหลักสูตรระดับปริญญาโทสาขาวิชาอื่นและนำไปปรับปรุงแก้ไข และ 4) นำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

2.3 การเก็บข้อมูลการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้ง 4 กลุ่ม ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2565 โดยติดต่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารหลักสูตรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยโดยการสัมภาษณ์ก่อนการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้องของข้อมูลด้วยการตรวจสอบข้อมูลด้านบุคคลแบบสามเส้า และนำมาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อความชัดเจนถูกต้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก (Intaprom, 2019) จากนั้นใช้กรอบการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ประเด็นสำคัญตามการประเมิน CIPP โมเดล เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. มาตรฐานจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยข้างต้นผ่านการพิจารณาอนุมัติจากกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ กองบริหารวิชาการและวิจัย วิทยาเขตปัตตานี เลขที่ psu.pn2-090-64

ผลการวิจัย

1. การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยประยุกต์ใช้ CIPP โมเดล

1.1 ด้านบริบท ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมมีความเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.71$, $\sigma=0.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นความเหมาะสมมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักสูตร ($\mu=4.76$, $\sigma=0.43$) เนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร ($\mu=4.71$, $\sigma=0.53$) และปรัชญาหลักสูตร ($\mu=4.65$, $\sigma=0.53$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความเหมาะสมของด้านบริบท (N=12)

ประเด็นการประเมิน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1. ปรัชญาหลักสูตร	4.65	0.53	เหมาะสมมากที่สุด
2. วัตถุประสงค์หลักสูตร	4.76	0.43	เหมาะสมมากที่สุด
3. โครงสร้างแผนการศึกษา	4.64	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
4. เนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร	4.71	0.53	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวม	4.71	0.52	เหมาะสมมากที่สุด

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมมีความเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.64$, $\sigma=0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นความเหมาะสมมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ($\mu=4.76$, $\sigma=0.49$) คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน ($\mu=4.65$, $\sigma=0.65$) และสถานที่จัดการเรียนการสอน ($\mu=4.60$, $\sigma=0.79$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความเหมาะสมของด้านปัจจัยเบื้องต้น (N=12)

ประเด็นการประเมิน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และ อาจารย์ประจำหลักสูตร	4.76	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
2. คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอน	4.65	0.65	เหมาะสมมากที่สุด
3. อุปกรณ์การเรียนการสอน	4.42	0.91	เหมาะสมมาก
4. สถานที่จัดการเรียนการสอน	4.60	0.79	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวม	4.64	0.70	เหมาะสมมากที่สุด

1.3 ด้านกระบวนการ ผลการประเมินพบว่าในภาพรวมมีความเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.69$, $\sigma=0.67$) เมื่อพิจารณารายประเด็นความเหมาะสมมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน ($\mu=4.78$, $\sigma=0.48$) และการบริหารหลักสูตร ($\mu=4.50$, $\sigma=0.92$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความเหมาะสมของด้านกระบวนการ (N=12)

ประเด็นการประเมิน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1. การบริหารหลักสูตร	4.50	0.92	เหมาะสมมากที่สุด
2. กระบวนการจัดการเรียนการสอน	4.78	0.48	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวม	4.69	0.67	เหมาะสมมากที่สุด

1.4 ด้านผลผลิต ผลการประเมินพบว่าในภาพรวมมีความเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.73$, $\sigma=0.53$) และผลวิเคราะห์ 2 ประเด็นประเมินย่อย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความเหมาะสมของด้านผลผลิต (N=12)

ประเด็นการประเมิน	μ	σ	ระดับความเหมาะสม
1. มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาโท	4.73	0.56	เหมาะสมมากที่สุด
2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs)	4.72	0.56	เหมาะสมมากที่สุด
ภาพรวม	4.73	0.53	เหมาะสมมากที่สุด

1.4.1 มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาโท ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.73$, $\sigma=0.56$) เมื่อพิจารณารายประเด็นความเหมาะสมมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu=4.80$, $\sigma=0.54$) ด้านความรู้ ($\mu=4.75$, $\sigma=0.44$) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\mu=4.75$, $\sigma=0.50$) ตามลำดับ

1.4.2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) ในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.72$, $\sigma=0.56$) เมื่อพิจารณาราย PLO ที่มีความเหมาะสมสูงสุด 3 ประเด็น คือ PLO2 มีความรู้และเข้าใจทั้งภาษาไทยยุคเก่า รวมถึงภาษาไทยร่วมสมัย จนสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ในด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย วรรณคดีไทย และคติชนวิทยา ไปศึกษาวิจัยได้ เพื่อให้ทันโลกและรักษาเอกลักษณ์ของตนในบริบทพลวัตของภาคใต้ ($\mu=4.83$, $\sigma=0.39$) PLO1 การมีคุณธรรมจริยธรรมทางวิชาการ ไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น ปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการได้เป็นอย่างดี ($\mu=4.75$, $\sigma=0.45$) และ PLO6 สามารถนำความรู้ทางภาษาไทย โดยเฉพาะการสื่อสารด้วยภาษาที่เหมาะสมกับบริบทและกาลเทศะผ่านผลงานทางวิชาการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำเสนอและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ อันเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติได้ ($\mu=4.75$, $\sigma=0.45$) ตามลำดับ

2. แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามกระบวนการดังต่อไปนี้ 1) ถอดบันทึกคำสัมภาษณ์แยกตามกลุ่ม 2) ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัย 3) จัดการข้อมูลเข้ารหัสและจัดทำรูปแบบ 4) กำหนดกรอบการวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ประเด็นสำคัญโดยประยุกต์ใช้การประเมิน CIPP โมเดล ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางการปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านบริบท ปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า และนักศึกษาปัจจุบัน มีความเห็นเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรโดยให้เพิ่มประเด็นในปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตร ได้แก่ บริบทการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนให้ผู้เรียนภายนอกในรูปแบบชุดรายวิชา รวมทั้งปรับให้มีความสอดคล้องกับสังคมในยุคโลกาภิวัตน์และความหลากหลายของคนในสังคม

โครงสร้างแผนการศึกษา ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า มีความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรโดยมีความพึงพอใจในจำนวนวิชาในหมวดรายวิชาบังคับ แผน ก2 จำนวน 4 รายวิชา รวม 12 หน่วยกิต ซึ่งประกอบด้วยรายวิชา

ทฤษฎีวรรณคดีไทย รายวิชาภาษาศาสตรภาษาไทย รายวิชาทฤษฎีคติชนวิทยา และรายวิชาการเปรียบเทียบวิถีชีวิตทางมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ซึ่งหลักสูตรสามารถคงจำนวนรายวิชาและหน่วยกิตไว้เช่นเดิมได้ โดยให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

เนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า และนักศึกษาปัจจุบัน มีความเห็นสอดคล้องกันมีการเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตร โดยให้พิจารณาเพิ่มเนื้อหา รายวิชาเพื่อให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของตลาด ได้แก่ การสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอน ภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้

2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า มีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่มีความเห็นเสนอให้อาจารย์เพิ่มผลงานวิจัยและ ประสบการณ์การด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ เพื่อแสดงถึงความเชี่ยวชาญที่สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนปรัชญา วัตถุประสงค์หลักสูตร และควรเพิ่มเนื้อหารายวิชาดังกล่าวในด้านบริบท ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องสู่การกำกับดูแลประเด็นการทำ วิทยานิพนธ์และการผลิตผลงานวิจัยของนักศึกษาด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติต่อไปด้วย

อุปกรณ์และสถานที่จัดการเรียนการสอน ศิษย์ปัจจุบันและศิษย์เก่า เสนอแนะให้เพิ่มจำนวนหนังสือตำรา ด้านภาษาศาสตรภาษาไทย หรือมีห้องรวบรวมเอกสาร หนังสือสำคัญ ๆ ด้านภาษาไทยเพื่อให้สะดวกในการใช้อ้างอิง

2.3 ด้านกระบวนการ การบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่ามีความเหมาะสมแล้ว แต่มีความเห็นเสนอให้เพิ่มการสื่อสารข้อมูลแนวปฏิบัติสำคัญ ๆ ในการ บริหารหลักสูตร และแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งนักศึกษาปัจจุบันได้รับทราบ พร้อมเสนอแนะให้อาจารย์ผู้สอนเตรียมความพร้อมหาวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น โรคอุบัติใหม่ โดยยังต้องเน้นการนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและปฏิบัติได้จริง ช่วยให้เห็นปัญหาและประยุกต์เป็นแนวทางค้นคว้าวิจัยได้

2.4 ด้านผลผลิต อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นสอดคล้องตรงกัน โดยเสนอแนะให้นำลักษณะที่โดดเด่นของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของหลักสูตรมากำหนดเป็น คุณลักษณะมหาบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร นอกเหนือไปจากความคาดหวังโดยทั่วไปของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในหลักสูตรปรับปรุง นอกจากนั้นให้นำประเด็นเพิ่มเติมจาก ผู้ใช้บัณฑิตร่วมพิจารณาด้วย คือ การมีความรู้และความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเนื้อหาสาระหลักของสาขาวิชาอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะการถ่ายทอดผลการศึกษาด้านภาษาไทยเป็นผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารและผลงานนำเสนอในที่ประชุมทาง วิชาการระดับชาติ ซึ่งในประเด็นนี้นักศึกษาหลายรายสะท้อนศักยภาพในการผลิตผลงานเพิ่มเติมที่สูงกว่าเกณฑ์การสำเร็จ การศึกษาปกติได้ การมีจรรยาบรรณทางวิชาการ รวมทั้งทักษะการทำงานอย่างมืออาชีพ การบริหารจัดการ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักพัฒนางานเองอย่างสม่ำเสมอ มีภาวะผู้นำ สามารถทำงานเป็นทีม มีทักษะการสื่อสารและถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้กับ บุคคลอื่นในการทำงาน มีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ให้เข้ากับบริบทสังคมไทยในปัจจุบันและความต้องการของหน่วยงานได้ อย่างเหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยประยุกต์ใช้ CIP โมเดล

1.1 ด้านบริบท ผลการประเมินหลักสูตรแสดงว่า ปรัชญาหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างตามแผนการ ศึกษา และเนื้อหาของรายวิชามีความเหมาะสมดีแล้ว สามารถสื่อความและสะท้อนลักษณะตามอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยได้ ชัดเจน โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าเป็นผลมาจากขั้นตอนกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และคณะมีความเข้มข้นตามแนวทาง OBE ทั้งในเชิงเนื้อหาและคุณภาพหลักสูตร ซึ่งเน้นการตอบโจทย์ความต้องการของตลาด มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และมีกระบวนการที่ชัดเจน หลักสูตรจึงต้องวางกลยุทธ์การปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นระบบเพื่อให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพอันได้แก่ การกำหนดแผนปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตร (Action plan) ที่ชัดเจน การเตรียมข้อมูลผล การดำเนินงานของหลักสูตรย้อนหลังเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมของหลักสูตรที่ผ่านมา การกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ ครอบคลุมตามแนวทาง OBE ก่อนนำมาวิเคราะห์เพื่อกำหนด PLOs รวมทั้งการพิจารณาความสอดคล้องกับ มคอ.2 ให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ Sangngam (2022) กล่าวว่า กลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทาง OBE จะต้อง

แผนปฏิบัติการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบ และมีการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลัง เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

1.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น ผลการประเมินหลักสูตรแสดงว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพและคุณลักษณะเป็นไปตามเกณฑ์ โดยข้อมูลจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรพบว่า คณะ สาขาวิชาและหลักสูตร มีการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) มีการหารือร่วมกันในกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครสอบคัดเลือกตำแหน่งอาจารย์อย่างเข้มข้นโดยยึดเกณฑ์คุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา คือ ต้องมีคุณวุฒิการศึกษาตรงสาขา มีประสบการณ์การสอน และมีผลงานการวิชาการตามเกณฑ์ 2) หลักสูตรมีกระบวนการกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และการผลิตผลงานทางวิชาการผ่านการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร (AUN-QA) ทุกปีการศึกษา และ 3) การแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จะพิจารณาความสอดคล้องของหัวข้อกับประสบการณ์การทำวิจัยของอาจารย์ สอดคล้องกับ Homfung *et al.* (2016) ที่ได้ผลการวิจัยในลักษณะเดียวกันว่า การวางแผนการรับสมัครคณาจารย์ที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาและมีประสบการณ์อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ได้อาจารย์ที่มีคุณภาพตรงสาขาอันเป็นจุดแข็งของหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านกระบวนการ ผลการประเมินหลักสูตรแสดงว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และสามารถดำเนินงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kliniswan (2020) พบว่า หลักสูตรที่ประเมินมีจุดเด่นด้านการบริหาร โดยเฉพาะมีการวางแผนและมีกลไกขับเคลื่อนหลักสูตรทั้งการวัดผลและประเมินผล การพัฒนานักศึกษา และการควบคุมดูแลการทำวิจัยที่ชัดเจน ส่งผลให้หลักสูตรดำเนินงานได้อย่างตามแผนและมีความเป็นเอกภาพ สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน พบว่า การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของหลักสูตรนี้มาจากการประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์ตั้งแต่ก่อนเปิดภาคเรียนในทุกปีการศึกษา เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติที่เป็นระบบระเบียบเดียวกัน โดยพิจารณาวางแผนดำเนินงาน ดังนี้ 1) แผนปฏิบัติการตามภารกิจหลักของหลักสูตร โดยเฉพาะจุดควรพัฒนาจากการประเมิน AUN-QA ในรอบปีที่ผ่านมา 2) การติดตามการเรียนจากรายวิชาและการทำวิจัยของนักศึกษา 3) การเปิดรายวิชา การวัดและประเมินผล 4) งบประมาณและกิจกรรมของหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งสามศาสตร์ และ 5) การกำกับติดตามการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ตามเกณฑ์ จากการดำเนินการข้างต้นจะครอบคลุมกระบวนการทั้งระบบในรอบปี ที่ทำให้หลักสูตรสามารถขับเคลื่อนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้

1.4 ด้านผลผลิต ผลการประเมินหลักสูตรแสดงว่า ศิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบันมีคุณลักษณะและคุณภาพตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาโท และสามารถบรรลุ PLOs ได้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยข้อมูลจากศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต พบว่า การบริหารหลักสูตรให้ความสำคัญกับการผลิตมหาบัณฑิตตามคุณลักษณะที่ออกแบบไว้ใน มคอ.2 อย่างเคร่งครัด เพื่อให้นักศึกษาบรรลุมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติระดับปริญญาโท และ PLOs ได้ โดยอาศัยการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และการจัดกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม มีการประเมินทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกรายวิชา และประเมินการบรรลุ PLOs ของผู้สำเร็จการศึกษาทุกสิ้นภาคเรียนเพื่อใช้รายงานการประเมิน AUN-QA ในทุกปีการศึกษาอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรสามารถควบคุมคุณภาพการผลิตนักศึกษาได้อย่างใกล้ชิด ทำให้มีคุณภาพและคุณลักษณะตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับผู้ใช้นิติที่ให้ความเห็นว่า ศิษย์เก่ามีศักยภาพโดดเด่นด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านภาษาไทย สามารถผลิตผลงานวิจัยและประยุกต์ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานจริง รวมทั้งการมีผลงานที่ได้รับรางวัลถือเป็นรางวัลสร้างชื่อเสียงให้กับคณะและหลักสูตรได้ ซึ่งหลักสูตรควรนำผลสะท้อนคุณลักษณะที่ดีเหล่านี้ไปกำหนด PLOs ต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.1 ด้านบริบท ปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตร การเพิ่มบริบทการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติและการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนภายนอกในรูปแบบชุดรายวิชานั้น สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันและแตกต่างจากหลักสูตรเดิมที่ต้องการศึกษาเพียงแค่วรรณคดีไทย ภาษาศาสตร์ภาษาไทย และคติชนวิทยา หลักสูตรจึงต้องตัดสินใจและวางแผนรับมือกับความท้าทายใหม่อย่างรอบคอบ เนื่องจากการปรับปรุงปรัชญาและวัตถุประสงค์ส่งผลเกี่ยวกับการนำไปออกแบบหลักสูตรหลายด้าน ได้แก่ การกำหนดคุณลักษณะพิเศษ PLOs เนื้อหารายวิชา คุณสมบัติและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะการผลิตผลงานวิจัยของนักศึกษา ซึ่งผลการวิจัยของ Boonprasert (2016) ได้พบประเด็นว่า สภาพงานวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีแนวโน้มค่อนข้างน้อยและส่วนใหญ่เป็นสาร

นิพนธ์มากกว่าวิทยานิพนธ์ เน้นการสร้างหรือพัฒนาแบบเรียน แบบฝึก และชุดการสอนโดยใช้ความรู้ภาษาไทยและประสบการณ์เฉพาะตัวไปประยุกต์ใช้ การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรนี้ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่สร้างองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาจึงมีความสำคัญและตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายขึ้นโดยเฉพาะชาวต่างชาติที่สนใจภาษาไทย หากหลักสูตรมีการออกแบบเนื้อหารายวิชาหรือชุดรายวิชาได้เป็นที่น่าสนใจ ผสมกับระบบการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต (Credit bank) ที่มหาวิทยาลัยรองรับได้ ก็จะเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถดึงดูดผู้เรียนที่หลากหลายทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่สนใจด้านภาษาไทยให้เข้ามาศึกษาได้เพิ่มขึ้น และอาจเป็นจุดเด่นใหม่ของหลักสูตรโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคใต้

โครงสร้างแผนการศึกษา จากการศึกษาข้อมูล มคอ.2 ของหลักสูตรระดับบัณฑิตอื่นภายในคณะพบว่า หลักสูตรส่วนใหญ่กำหนดรายวิชาบังคับ รวม 9 หน่วยกิต ทำให้หลักสูตรนี้มีการกำหนดจำนวนรายวิชาบังคับมากกว่าหลักสูตรอื่น กล่าวคือ มีรายวิชาบังคับด้านภาษาไทย จำนวน 3 รายวิชา และวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ จำนวน 1 รายวิชา รวม 12 หน่วยกิต แต่ความเห็นของคิษย์เก่าและนักศึกษาปัจจุบันกลับเห็นว่าจุดแข็งของหลักสูตรที่แตกต่างจากสถาบันอื่น หลักสูตรจึงควรพิจารณาโครงสร้างแผนการศึกษานี้ไว้เช่นเดิม เนื่องจากยังสามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เข้าศึกษาแผน ก2 ด้วยเหตุผลที่ต้องการศึกษาพื้นฐานความรู้ทฤษฎีทั้งสามศาสตร์และการวิจัยอย่างลุ่มลึก เพื่อนำไปต่อยอดในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ในการทำงานที่หลากหลาย เนื่องจากในบริบทการปฏิบัติงานจริงนั้นไม่สามารถเลือกได้ว่าจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานโดยใช้ความเชี่ยวชาญด้านใดในสามศาสตร์

เนื้อหาของรายวิชาในหลักสูตร ปัจจุบันจำนวนรายวิชาของหลักสูตรประกอบด้วย 4 หมวดรายวิชาคือ วรรณคดีไทย ภาษาศาสตร์ภาษาไทย คติชนวิทยา และวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จากผลการประเมินมีจำนวนรายวิชาและคุณภาพเนื้อหาเหมาะสมแล้ว การเสนอให้เพิ่มเติมรายวิชาเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้เพื่อให้มีความทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของตลาด มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hemapandha (2018) พบว่ามีการเสนอให้เพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับการบูรณาการความรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกัน การเพิ่มเนื้อหาวิชาที่หลากหลายนี้หลักสูตรสามารถพิจารณาดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การสอดแทรกประเด็นไปในเนื้อหาวิชาที่มีอยู่เดิม เพิ่มรายวิชาหรือชุดรายวิชาใหม่พร้อมจัดหมวดหมู่ให้สมดุล โดยเฉพาะการเพิ่มกลุ่มรายวิชาการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้ อาจสามารถรองรับกลุ่มผู้เรียนได้หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้ ควรมีการพิจารณาความสอดคล้องของรายวิชากับ PLOs มาตรฐานผลการเรียนรู้ และการกระจายความรับผิดชอบตาม มคอ.2 ด้วย

2.2 ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนมีคุณภาพและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์แล้ว แต่หลักสูตรควรพิจารณาให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลงานวิจัยและประสบการณ์การด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้สะท้อนความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในด้านบริบท โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญในการกำกับดูแลการทำวิทยานิพนธ์และการผลิตผลงานทางวิจัยของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Boonprasert (2016) พบว่า หลักสูตรที่จะเปิดสอนด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติต้องใส่ใจคุณภาพควบคู่ไปกับคำนึงถึงคุณสมบัติของอาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เพียงพอ การมีหนังสือตำราเฉพาะด้านที่อ้างอิงไม่เพียงพอต่อความต้องการในการสืบค้นและใช้อ้างอิงได้สะดวก โดยเฉพาะด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย สอดคล้องกับ Ruamsuk *et al.* (2016) ที่มีผลการวิจัยในลักษณะเดียวกัน ข้อจำกัดนี้เกิดขึ้นจากที่หน่วยงานไม่มีงบประมาณสนับสนุนการจัดซื้อจัดหาหนังสือตำราให้กับหลักสูตรโดยตรง ส่งผลให้ไม่สามารถจัดหาได้เอง มหาวิทยาลัยจึงควรมีกระบวนการสำรวจและรวบรวมความต้องการหนังสือตำราเพื่อจัดซื้อจัดหาให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกสาขาและเพิ่มบริการยืมคืนหนังสือตำราเพื่อส่งถึงนักศึกษาโดยตรง

2.3 ด้านกระบวนการ การเพิ่มการสื่อสารข้อมูลแนวปฏิบัติสำคัญที่เกี่ยวข้อง และแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรแก่ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ โดยเฉพาะนักศึกษาที่กำลังศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งตามหลักการของการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ ในการสร้างความชัดเจนที่แสดงให้เห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งหลักสูตรควรมีการสื่อสารเป้าหมายของการบริหารหลักสูตร แนวปฏิบัติสำคัญ และแผนการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (Yanawongsa *et al.*, 2021) ซึ่งข้อมูลจากผู้รับผิดชอบหลักสูตรระบุว่า ในแต่ละรอบปีการศึกษาหลักสูตรจะมีผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ ความถนัด และความชอบในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมของหลักสูตรมีความแตกต่างกัน ประกอบกับในแต่ละปีการศึกษาอาจมีการปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติระดับหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบาย ประกาศและระเบียบของหน่วยงานที่มีการ

เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ การสื่อสารข้อมูลส่วนนี้จึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จหรือบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรได้

2.4 ด้านผลผลิต กระบวนการพิจารณานำความเห็นของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต เกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัยมาเป็นแนวทางการในการกำหนดคุณลักษณะพิเศษและ PLOs ของหลักสูตรปรับปรุง ถือเป็นส่วนสำคัญเริ่มแรกของขั้นตอนการออกแบบการจัดการศึกษาตามแนวทาง OBE ที่ตั้งต้นจากการประเมินความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ก่อนนำมาวิเคราะห์ออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Kaewbut, 2021) หลักสูตรจึงควรให้ความสำคัญและพิจารณาอย่างรอบคอบในการออกแบบคุณลักษณะพิเศษและ PLOs ซึ่งควรเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่สูง มีความท้าทายหรือเป็นเกณฑ์สมรรถนะขั้นสูงที่คาดหวังว่าผู้เรียนสามารถทำได้จริงภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นนี้จะนำไปกำหนดเนื้อหาวิธีการสอน การจัดกิจกรรมของหลักสูตร รวมทั้งการวัดและประเมินผลในรายวิชาตามแนว OBE ต่อไป (Yanawongsa et al., 2021)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยจากการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมิน CIPP โมเดล สามารถสะท้อนมิติการประเมินหลักสูตรได้รอบด้าน กล่าวโดยสรุป คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน แนวทางการปรับปรุงหลักสูตร คือ ด้านบริบท ในแง่ปรัชญาและวัตถุประสงค์หลักสูตร ควรปรับเพิ่มบริบทการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนแบบชุดรายวิชา ควรคงจำนวนรายวิชาตามโครงสร้าง แผน ก2 หมวดรายวิชาบังคับ ปรับเพิ่มเนื้อหาวิชาด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้ ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ควรเพิ่มผลงานวิจัยและประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติและ เพิ่มหนังสือตำราด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย ด้านกระบวนการ ควรเพิ่มการสื่อสารแนวปฏิบัติสำคัญและแผนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของหลักสูตรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ และอาจารย์ผู้สอนควรหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และด้านผลผลิต ควรนำคุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นของมหาวิทยาลัยไปกำหนดเป็นคุณลักษณะพิเศษและผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตรต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ศึกษาและทำความเข้าใจผลการประเมินหลักสูตรในประเด็นต่าง ๆ ให้รอบด้าน ก่อนนำไปใช้ประยุกต์ให้เหมาะสมกับหลักสูตร และควรเสนอการปรับปรุงให้กับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องและให้ข้อเสนอแนะ
2. ผลการประเมินหลักสูตรนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน อาทิเช่น การเพิ่มบริบทการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติในการกำหนดปรัชญาหลักสูตร วัตถุประสงค์หลักสูตร และเนื้อหาของรายวิชา การเตรียมความพร้อมด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น หนังสือตำราด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย แนวทางการกำกับดูแลคุณภาพอาจารย์ รวมทั้งการนำคุณลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นไปกำหนดเป็นคุณลักษณะพิเศษของบัณฑิต และ PLOs ซึ่งแนวทางเหล่านี้แต่ละหลักสูตรสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมได้ตามบริบทและหน่วยงานของตน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรด้านภาษาไทยในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบปรัชญา วัตถุประสงค์ เนื้อหารายวิชา โครงสร้างหลักสูตร และการกำหนด PLOs ให้มีจุดเด่นที่แตกต่างกัน
2. ควรมีการเก็บข้อมูลผลการประเมินหลักสูตรด้วยการจัดเวทีวิพากษ์โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยอื่น ผู้ใช้บัณฑิต อาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่า ศิษย์ปัจจุบัน และผู้เรียนในอนาคต เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2564

เอกสารอ้างอิง

Boonprasert, P. (2016). The status of research in teaching Thai as a foreign language at the universities in Thailand. *Journal of Liberal Arts Ubon Ratchathani University*, 12(2), 207-222. (in Thai)

- Chantarottron, N. & Yatiakaravong, P. (2022). Curriculum and instruction development. *Mahachula Academic Journal*, 9(1), 336-347. (in Thai)
- Chintapanyakun, T., Ruaengsri, S., Laksana, K. & Lhongsap, P. (2017). The new curriculum evaluation: CIPP_{EST} model. *Journal of The Police Nurses*, 9(2), 203-212. (in Thai)
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? an examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98-104.
- Education and Innovative Learning Academy. (2019). *Supplementary documents from the workshop "Improving the curriculum following outcome-based education (OBE) guidelines"* [Online]. Retrieved September 7, 2022, from: <https://eila.psu.ac.th/service-academic/obe/>. (in Thai)
- Hemapandha, C. (2018). An evaluation of master education program in curriculum and instructional development revised edition B.E. 2013 using CIPP evaluation model. *Narkbhutparitat Journal Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*, 10(Special Issue), 213-221. (in Thai)
- Homfung, C., Ruamsuk, S., Natha, N., Khumnungphon, R., Punyajirawiti, W. & PungPong, P. (2016). An evaluation of bachelor of education program in Thai language Faculty of Education, Silpakorn University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(3), 408-420. (in Thai)
- Intaprom, W. (2019). Analysis and presentation of qualitative data analysis. *Academic Journal Phranakhon Rajabhat University*, 10(2), 314-333. (in Thai)
- Kaewbut, P. (2021). The study of Chinese curriculum development in accordance with the OBE guidelines: a case study of Chinese for business communication program, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus. *Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University*, 13(1), 236-264. (in Thai)
- Kanjanawasee, S. (2015). CIPP model for change: meaning, importance, and development. *Social Science Research Association of Thailand Journal*, 2(1), 3-10. (in Thai)
- Klinsuwan, P. (2020). Evaluation of the Ph.D. curriculum in social welfare administration. *Journal of Social Synergy*, 11(1), 74-87. (in Thai)
- Likert, R. N. (1970). *A technique for the measurement of attitude*. Attitude Measurement. Chicago: Ronal McNally & Company.
- Patphol, M. (2019). *The concepts of curriculum development*. Bangkok: Innovative Leader Center of Curriculum and Learning. (in Thai)
- Prince of Songkhla University. (2017). *The 20-year long-term development plan of Prince of Songkla University (2017-2036 B.E.)*. Songkla: Prince of Songkhla University. (in Thai)
- Ruamsuk, S., Watanatanom, M., Buasomboon, B., Makjui, A., Chamnanrua, B. & Homfung, C. (2016). An evaluation of master of education program in teaching Thai language Faculty of Education, Silpakorn University. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 9(1), 1117-1128. (in Thai)
- Sangngam, K. (2022). Challenges in and strategies for developing graduate programs following outcome-based education (OBE): A case study of the master of arts program in applied English language studies, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkhla University. *CUAST Journal*, 11(2), 124-136. (in Thai)
- Stufflebeam, D. L., & Coryn, C. L. S. (2014). *Evaluation: theory, models and applications* (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Yanawongsa, T., Intasingh, S., Nguenyuang, S. & Intanet, N. (2021). Outcome-based curriculum: new approach for higher education curriculum. *Humanities and Social Sciences Journal of Pibulsongkram Rajabhat University*, 15(2), 279-291. (in Thai)